

propriu zisă. Lipsesc referitor la p. 152—153 cauzele care stau la baza prescurtărilor. Problema importantă a prescurtărilor, care constituie una din greutățile însemnate ale lecturii paleografice, ar fi meritat cel puțin un paragraf special iar nu tratată incidental la grafia textelor paleografice din sec. al XI—XVII-lea (p. 152—153, p. 371 și p. 381). Excepție dela cele specificate face numai prescurtarea prin ligatură, căreia i se închină un paragraf special care tratează ligatura simplă și ornată (p. 257—260 și p. 386—388) dar și aici este prea puțin despre ligatura bielorusă și ucraineană.

S-au strecurat și unele mici greșeli în textul unor inscripții cari pot fi și de la tipar. Astfel, la p. 118 *повторник* și *прасаник* — ce țin de *лоани* — au la sfârșit *ъ* și nu termină prin consoană cum se redă în lucrare. În același loc *аминъ* și nu *аминь* pentru inscripția lui Costa, aceiași omisiune și la p. 121 *крѣстъ* și nu *крѣсть*. Tot așa este evident greșală de tipar — sec. al XIV-lea și nu sec. al XVI-lea — pentru legenda fascismului nr. 61 dela p. 271.

În ceea ce privește indicii, pe care nu i-a alcătuit autorul lucrării, s-a omis să se treacă în indicele onomastic în paranteze rotunde numele exprimat în grafie franceză a paleografilor clasici Mabillon și Montfaucon. În același indice numele slavistului german Rudolf Abicht e trecut *Абрихт* (Abricht), aceiași omisiune se află și în textul expunerii (p. 91 nota 6). Și tot în același indice sînt unele omisiuni în alfabetizare. Astfel *Андреев* e pus greșit după *Андрей Боголюбский*, *Валк* înainte de *Вайс*, *Пикосинский* după *Пиксанов*. Tot așa s-a alfabetizat în pronunție germană *Фондрак* numele lingvistului ceh *Vondrák*, al cărui nume lipsește ca atare în indice la locul cuvenit sub *Вондрак* (*Vondrák*). La fel în indicele de termeni unde avem greșit *польская бумага* înainte de *положение* la fel și *скоропись русская* înainte de *скоропись белоруская*.

Lucrarea lui L. V. Čerepnin s-a bucurat de o documentată recenzie a lui N. V. Ustjugov publicată în *Исторический Архив*, 1957, nr. 3, p. 240—243 care semnalînd meritele și lipsurile cărții recenzate încheie arătînd că punerea față în față a meritelor și lipsurilor, arată că lucrarea lui L. V. Čerepnin are mai multe merite decît lipsuri. Noi subscriem la cele arătate de N. V. Ustjugov cit și la încheierea lui și anume că studiul lui L. V. Čerepnin este un auxiliar prețios, și folositor, atît pentru scopuri didactice cît și pentru oricine se interesează de paleografia rusă.

Damian P. Bogdan

JÁN STANISLAV, *Dejiny slovenského jazyka*, I, *Úvod a hlaskoslovie*. (*Istoria limbii slovace, I. Introducerea și fonetica*). Editura Acad. Slovace de științe, Bratislava, 1956, p. 590.

Alături de studiile de limbă practică, de cele sincronice și dialectologice, realizate în ultimii zece ani în lingvistica slovacă, se impun două opere monumentale ale prof. Ján Stanislav. Este vorba de vasta cercetare sincronico-diacronică a numelor slave de origine moravă din Panonia și din bazinul Tisei: *Slovenský juh v stredoveku* I—II, Martin, 1948.

Recent Ján Stanislav a publicat vol. I. din *Istoria limbii slovace*, operă de erudiție și sinteză, în care autorul folosește tot ce a publicat pînă în prezent în acest domeniu. Cartea ne interesează îndeaproape pentru că ne ajută să lămurim unele aspecte ale influenței slave în limba romînă și chiar problema formării limbii și poporului nostru. Și în această lucrare ca și în cele precedente, Ján Stanislav consideră ca și Elemér Moor că în Nord-Vestul Transilvaniei au fost slavi-moravi, nu bulgari. Această părere este confirmată acum și de cercetările arheologice dela noi, care au constatat că în sec. al IX-lea au trăit un nou val de slavi moravi în cîteva așezări din Nordul Ardealului.

În Introducere, Ján Stanislav arată necesitatea științifică și practică de a cerceta istoria limbii. Metoda folosită e cea istorico-comparativă. Izvoarele sînt toponimia, onomastica, colecțiile celor mai vechi monumente de limbă ca *Evangeliarul Civaldensis* — din sec. VIII-lea și începutul sec. al IX-lea, numele dregătorilor slavi care au participat la sfințirea bisericii lui Pribin de la Balaton sec. IX, — textele morave, Registrul dela Oradea (1208—1235,